

คอลัมน์แนะนำทำกินทั่วถิ่นไทย

ชมพูทับทิมจันทร์

พนม เกิดแสง *

ชมพูเป็นไม้ผลที่นิยมปลูกกันมาก เพราะปลูกง่าย โตเร็ว รสชาติหวานกรอบ มีวิตามินซีสูง จัดเป็นไม้ผลเมืองร้อนมีถิ่นกำเนิดแถบประเทศอินโดนีเซีย อินเดีย เดิมมีชื่อว่า ชีต้า เกษตรกรนำเข้ามาปลูกในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2538 นำมาขยายพันธุ์และตั้งชื่อใหม่หลายชื่อเช่นทองสามสี ซึ่งตั้งชื่อตามคุณลักษณะของสามสีซึ่งเป็นผู้นำเข้ามา มีลำต้นค่อนข้างสูงประมาณ 15 – 25 เมตร ลำต้นขรุขระไม่ตรงแตกกิ่งก้านสาขามาก สีสน้ำตาลคล้ำใบค่อนข้างใหญ่เรียวยาวเป็นมัน ดอกสีขาวเป็นแบบชนิดดอกสมบูรณ์เพศ ดอกใหญ่มีกลิ่นหอมเล็กน้อย ผลมีลักษณะคล้ายระฆังคว่ำ เนื้อสีขาวถึงขาวขุ่นมี 1 – 3 เมล็ด เวลาแก่จัดเมล็ดจะเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีน้ำตาลเข้ม ชมพูทองสามสี บางครั้งอาจเรียกชมพูทับทิมจันทร์ มีลักษณะเด่นคือ ผลใหญ่ เนื้อแน่น ไม่มีเมล็ด สีแดงสด ลักษณะทรงผลคล้ายชมพูเพชรน้ำผึ้ง แต่กินผลใหญ่กว่า เส้นเอ็นที่ผลเด่นชัดกว่า ผิวมันเป็นประกาย รสชาติหวาน เนื้อแน่นไม่มีเมล็ดผิวค่อนข้างหนาขนส่งได้ไกล ไม่ช้ำง่าย

---

* นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E- mail : eatpnk@ku.ac.th

ชมพู่ปลูกได้ทั้งสภาพไร่และสภาพสวน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าปลูกแบบยกร่อง ขนาดกว้างประมาณ 6 เมตร ร่องกว้างประมาณ 2 เมตร ซึ่งการปลูกวิธีนี้นิยมมากในแถบจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สมุทรสงคราม และการปลูกในสภาพพื้นที่ราบ ซึ่งนิยมปลูกในแถบจังหวัดเพชรบุรี การปลูกทั้งสองวิธีนี้มีข้อดีข้อเสียต่างกันคือ การปลูกในสภาพพื้นที่ราบผลชมพู่จะมีขนาดเล็กกว่าแต่รสชาติหวานกว่า เพราะขาดน้ำ แต่การปลูกในสภาพยกร่องผลชมพู่จะมีขนาดใหญ่กว่า แต่มีรสจืดเพราะบังคับน้ำไม่ได้

คุณสังข์ ทองสามสี

คุณประเทือง อายุเจริญ

การที่เรียกชื่อชมพู่ต่างกันนี้คุณ โอบาส เกษตรสวนเพชร แห่งชมรมชมพู่ทองสามสี จังหวัดราชบุรี เล่าให้ทีมงานฟังว่า ประมาณ ปี 2538 คุณสังข์ ทองสามสี และคุณประเทืองอายุเจริญได้นำกิ่งพันธุ์ชมพู่พันธุ์ "ซีดำ" จากอิน โดเนเซีย เข้ามา 2 กิ่ง โดยที่คุณสังข์ ได้นำไปเปรียบกับต้นต่อชมพู่พันธุ์เพชรสามพาน และตั้งชื่อว่า ทองสามสี ส่วนคุณประเทือง อายุเจริญ นำไปเปรียบกับต้นต่อพันธุ์ทุลเกล้าแล้วตั้งชื่อว่า "ทับทิมจันทร์" ด้วยเหตุนี้ ชมพู่ทองสามสีหรือทับทิมจันทร์จึงมีลักษณะผลและสีใกล้เคียงกันมากจนแทบแยกไม่ออก แต่คนส่วนใหญ่มักจะเรียกว่า ทับทิมจันทร์ มากกว่าอันอาจจะเนื่องจากสีผิวของชมพู่คล้ายๆสีของทับทิมจันทร์ก็เป็นได้

ที่จังหวัดนครปฐม ก็นับได้ว่าเป็นอีกพื้นที่หนึ่ง ที่มีการทำสวนชมพู่ทับทิมจันทร์ ที่คืออีกแหล่งหนึ่ง ซึ่งในครั้งนี้นี้ทีมงานจะนำท่านเข้าไปชม สวนชมพู่ของคุณ สมเกต พูลหาญ หรือ เจ๊จุก อายุ 62 ปี เกษตรกรผู้หนึ่งประกอบอาชีพทำสวนชมพู่แล้ว

ประสบผลสำเร็จ ได้ผลผลิตถึงปีละ 6 - 7 ครั้ง โดยที่ในปี พ.ศ.2542 เกษตรกรจำนวน 25-30 รายใช้พื้นที่ประมาณ 200 ไร่เปลี่ยน พันธุ์ชมพู เป็นพันธุ์ทองสามสี สามารถผลิตชมพูทองสามสีเข้าสู่ตลาดปีละ 300-500 ตัน

คุณสมเกตุ พลหาญ สวนนครปฐม

คุณโอภาส เกษตรสวนเพชรดำเนินสะดวก

ตั้งแต่ปี 2541 ที่คุณสมเกตุ ได้ปลูกชมพูมา ถึงปัจจุบันลำต้นชมพูยังคงสมบูรณ์แข็งแรง ให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องเช่นที่ ผ่านมา โดยในแต่ละปี จะให้ผลผลิต 20 - 30 กิโลกรัม ต่อรุ่น ปีหนึ่งจะให้ผลผลิตที่มีคุณภาพประมาณ 3-4 รุ่น คิดเป็นรายได้ 1,500 บาท ต่อต้นต่อปี ชมพูสามารถปลูกได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ที่ที่ดีที่สุดต้องเป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ ใหม่ที่แม่น้ำลำคลองพัดมาทับถมทุกปี เป็นดินใหม่อายุน้อย มีอินทรีย์วัตถุสูง หน้าดินลึกไม่เกิน 30 เซนติเมตร มีความเป็นกรด ประมาณ 6.5 - 7.0 มี ฟอสฟอรัสและ โพแทสเซียมค่อนข้างสูง ระบายน้ำได้ดี ดินชนิดนี้เหมาะสำหรับปลูกไม้ผลมาก

หลังจากเตรียมพื้นที่ที่จะปลูกแล้ว ก็ลงมือขุดหลุมปลูกทันที โดยขุดหลุมกว้างประมาณ 1 เมตร ลึกประมาณ 1 เมตร ใส่ปุ๋ยรองพื้นปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักผสมกับปุ๋ยสูตร 15 - 15 - 15 คลุกเคล้าให้เข้ากันภายในหลุม นำต้นชมพูแกะถุงพลาสติกออกลง ปลูก หากหลักปักผูกเชือกกันลมโยกต้นจะทำให้ต้นชมพูไม่โต ฤดูกาลปลูกได้ทุกฤดู แต่ที่นิยมปลูกได้แก่ฤดูฝนเพราะไม่ต้องดูแล รักษามาก แต่ควรทำทางระบายน้ำกันดินเน่า แต่ถ้าปลูกในฤดูแล้งควรหาเศษฟางแห้ง หรือหญ้าแห้งคลุมโคนต้นป้องกัน

ใส่ปุ๋ยรองพื้น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักผสมกับปุ๋ยสูตร 15 - 15 - 15 คลุกเคล้าให้เข้ากันภายในหลุม นำดินขมพูนและถุงพลาสติกออกลงปลูก หากหลักปักผูกเชือกกันลมโยกต้นจะทำให้ต้นขมพูนไม่โต ฤดูกาลปลูกได้ทุกฤดู แต่ที่นิยมปลูกได้แก่ฤดูฝนเพราะไม่ต้องดูแลรักษามาก แต่ควรทำทางระบายน้ำกันดินเน่า แต่ถ้าปลูกในฤดูแล้งควรหาเศษฟางแห้ง หรือหญ้าแห้งคลุมโคนต้นป้องกันความชื้นระเหย ปลูกเสร็จจรีบรื้อยให้รดน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เมื่อลำต้นเริ่มแข็งแรง เว้นระยะการให้น้ำเป็น 2-3 วัน ให้น้ำหนึ่งครั้ง ผ่านพื้นไปสองเดือน จึงเริ่มใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15 - 15 - 15 อัตราส่วน 1 ช้อนโต๊ะ ต่อต้น หลังจากนั้นทุกเดือนจะให้ปุ๋ยสูตรนี้ในอัตราส่วนเท่ากัน จนลำต้นแข็งแรงสมบูรณ์

แต่ทั้งนี้ คุณ โอกาส แนะนำว่า ถ้าลำต้นยังไม่แข็งแรงให้ นำปุ๋ยคอกใส่แทนปุ๋ยเคมีได้ แต่ไม่ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตรบำรุงต้นที่มีอัตราเร่งสูง เนื่องจากกิ่งจะเปราะหักง่ายเมื่อ โคนฝน

ในระยะต้นเล็ก ควรให้ปุ๋ยคอก เช่น ปุ๋ยมูลค้างคาว หรือปุ๋ยคอกอื่น ๆ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 15-15-15 โดยใส่ครั้งละน้อย ๆ รอบโคนต้นประมาณ 15 วันครั้ง ปัจจุบันนิยมใช้ปุ๋ยมูลหมูหมักแทนปุ๋ยมูลวัว เพราะในปุ๋ยมูลหมูหมักไม่มีเมล็ดวัชพืชติดมากับปุ๋ย และราคาก็ไม่แพงมากนัก ปุ๋ยชนิดนี้ได้จากการเลี้ยงหมู แล้วนำมูลหมูไปทำแก๊สชีวภาพ ระยะต้นใหญ่ หลังจากต้นขมพูนมีขนาดใหญ่พอสมควรพร้อมที่จะให้ผลแล้วก็เปลี่ยนมาใช้สูตร 8-24-24 เพื่อเร่งการออกดอก โดยใช้อัตราส่วนครึ่งหนึ่งของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มแปลงเมตรเป็นกิโลกรัม โดยแบ่งใส่ 2 ครั้งห่างกันประมาณ 2 อาทิตย์ โดยใส่พร้อมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก หลังจากขมพูนให้ผลแล้ว เปลี่ยนมาใช้ 13-13-21 โดยใช้อัตราส่วนเหมือนกับ 8-24-24 จะทำให้ผลขมพูนมีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนี้ต้องใช้ใช้พวกธาตุอาหารรองต่าง ๆ ฟิลิปันประมาณ 7- 15 วัน/ครั้ง

การให้น้ำทางใบ เป็นการให้เสริมจากการให้น้ำทางดิน มีหลักการให้พอสรุปได้ดังนี้

เมื่อต้นชมพูแตกใบอ่อนเช้าหรือแตกใบอ่อนไม่สม่ำเสมอให้ใช้ไทโอยูเรียอัตรา 100 – 130 กรัม/น้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทรงพุ่ม 1 – 2 ครั้ง ห่างกันประมาณ 7 – 10 วัน จะช่วยให้แตกใบเร็วและสม่ำเสมอขึ้น

หลังแตกใบอ่อนถ้าใบมีความสมบูรณ์ต่ำไม่เขียวเข้มเป็นมันใช้ 30-20-10 หรือ 30-20-20 ฉีดพ่นอัตรา 20 – 30 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร จะช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับชมพู และจากการวิจัยพบว่าใบสมบูรณ์ 1 ใบ มีคุณค่ามากกว่าใบไม่สมบูรณ์ 10 ใบ ในต้นเดียวกัน ระยะเวลาใบแก่ก่อนออกดอก เพื่อช่วยให้ผลแก่เร็วขึ้นและป้องกันการแตกใบอ่อนเมื่อมีฝนตกชุกควรพ่น 0-52-34 อัตรา 100 – 150 กรัม/น้ำ 20 ลิตร 7 – 15 วัน/ครั้ง ระยะเวลาพ่นออกดอกหรือระยะยาฆ่าเชื้อราพ่น GA ยีดช่ออัตรา 2 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ผสมอาหารเสริมพวกน้ำตาลกลูโคสจะทำให้ชมพูมีสีที่สดใสนั้น

ขณะที่ต้นชมพูยังเล็กควรตัดแต่งเพื่อให้ได้รูปทรงตามที่ต้องการ เช่นให้มีกิ่งใหญ่ประมาณ 2 – 3 กิ่ง กิ่งที่เหลือตัดออกหรือถ้าต้องการให้มีทรงพุ่มแบบต้นเดี่ยว ๆ ก็ต้องตัดกิ่งที่ไม่ต้องการออก ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าของสวน แบ่งออกได้ดังนี้ การตัดแต่งประจำปี ควรตัดแต่งหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ซึ่งประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยยึดหลักกิ่งที่เป็นโรค กิ่งที่ไขว้ไม่เป็นระเบียบ กิ่งที่ฉีกหัก โดยตัดชิดโคนกิ่ง และใช้สารเคมีที่ป้องกันกำจัดเชื้อราทาบริเวณแผล และถ้าเป็นต้นที่สูงใหญ่มาก ๆ ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานควรตัดยอดทิ้งเพื่อบังคับไม่ให้ต้นสูงเกินไป ซึ่งขึ้นอยู่กับพันธุ์ด้วย การตัดแต่งตามความจำเป็น เป็นการตัดแต่งขณะห่อผลเพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติงาน เกษตรกรนิยมใช้มือตัดกิ่งที่ไม่ต้องการออก และเพื่อให้

ตาที่จะแตกเป็นกิ่งชำไม่แตกออกมาอีก ซึ่งตามหลักวิชาการใช้กรรไกรตัดจะทำให้เกิดกิ่งใหม่ปริมาณมากเสียเวลาตัดแต่งอีกหลายครั้ง

การควบคุมกำจัดวัชพืชทำได้ โดยใช้จอบคาย พรวนดินและคุมโคนต้นชมพูด้วยฟางในฤดูแล้งป้องกันการระเหยของน้ำ และระบายน้ำออกในฤดูฝน วัชพืชประเภทไม้เลื้อยถือเป็นปัญหาหนึ่งของเกษตรกร เพราะฉะนั้นควรใส่ใจในการดูแลคอยตัดออกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันไม่ให้เถาพันลำต้น

แต่วัชพืชต้นเล็ก ๆ ให้คงไว้เพื่อไม่ให้แสงแดดส่องผ่านลงมายังดินมากเกินไป เพราะจะทำให้ดอกออกยาก โดยให้สังเกตจากใบ และกิ่ง ถ้าใบใหญ่กิ่งแข็งจะออกดอกยาก ก็ต้องหาวิธีในการแก้ไข ถึงแม้ว่าชมพูสายพันธุ์นี้จะปลูกได้ทุกพื้นที่ แต่วิธีการดูแลแตกต่างกัน ควรตรวจสอบสภาพดินก่อน หลังจากนั้นปรับปรุงบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์ก่อนการปลูก

ทั้งนี้ไม่ควรใช้สารเคมี มากนัก เพราะจะทำให้ผลชมพูเน่าเสียหายมาก นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมเสีย อีกด้วย

ประมาณ 1 ปีเศษ ชมพูจะเริ่มออกดอก หลังจากนั้นประมาณ 2 เดือน กลีบดอกจะเริ่มบาน เมื่อกลิบบอกเริ่มบานผ่านพ้นไป 15 วัน จะกลายเป็นผลอ่อน คุณสมบัตินี้จะระดมคนงานประมาณ 10 คน ช่วยกันห่อผลอ่อน โดยก่อนห่อต้องเด็ดผลที่ไม่สวยและไม่แข็งแรงทิ้งไป เหลือไว้ประมาณ 4 - 5 ผล ต่อช่อ วัสดุใช้ในการห่อหาได้ไม่ยาก ถุงพลาสติกหุ้มหัวขนาด 7 x 15 นิ้ว เจาะรูขนาดเล็กที่ก้นถุง เพื่อไม่ให้น้ำขังผลจะได้ไม่เน่าเสีย จากนั้นผูกถุงพลาสติกไว้เหนือกิ่ง เป็นอันว่าเสร็จเรียบร้อย

เนื่องจากชมพูเป็นไม้ผลที่แมลงวันผลไม้ชอบทำลายมากที่สุดพืชหนึ่ง ถ้าไม่มีการห่อผลแล้วโอกาสที่แมลงวันผลไม้ทำลายให้ผลเน่าเสียมีมากกว่า 90 %

การห่อผลให้เลือกผลที่สมบูรณ์ไว้ช่อละ 3 ผล ไม่ควรเอาไว้มากกว่านี้ จะทำให้ผลเล็กคุณภาพไม่ดี ผลที่เลือกไว้เป็นผลหรือช่อที่ขั้วซึ่งด้านล่าง จะเป็นช่อที่แข็งแรงกว่าช่อที่ขั้วบนขึ้นทางด้านบน และควรเป็นช่อดอกที่ออกบริเวณกิ่ง ไม่ควรเอาช่อที่ออกบริเวณปลายกิ่งเพราะจะทำให้ได้ผลที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการลำเลียงอาหารส่งไปได้น้อยกว่าช่อดอกที่ออกบริเวณกิ่ง หลังจากเลือกช่อผลที่ต้องการห่อได้แล้ว ก็ใช้ถุงกระดาษซึ่งจากการวิจัยพบว่าถุงกระดาษที่ทำจากปูนซีเมนต์ ขนาด 6 x 14 นิ้ว ให้ผลดีที่สุด

รองลงมาได้แก่ถุงพลาสติกแต่ละสีก็จะให้สีผลชมพูต่างกัน คุณโอภาส แนะนำว่าถุงพลาสติกที่มีหูหิ้วหรือถุงก๊อบแก๊บใส่ของจะสะดวกต่อการห่อและหาง่ายมีราคาถูกกว่าถุงแบบอื่นทั้งยังนำกลับมาใช้ใหม่ได้หลายครั้ง

ที่สวนคุณ โอภาส แนะนำให้ใช้สารชีวภาพฉีดพ่นไล่และกำจัดแมลง โดยได้แนะนำวิธีทำสารชีวภาพว่า นำตะไคร้หอมสับหยาบ ๆ 10 กิโลกรัม ข่าแก่สับหยาบเช่นกัน 3 กิโลกรัม ใบสะเดาแก่จัด ประมาณ 7 - 10 กิโลกรัม ยาเส้นแบบละเอียด 2 กิโลกรัม น้ำส้มสายชู 200 ซีซี เหล้าขาว ประมาณ 24 ขวด นำใส่ถังขนาด 200 ลิตร ผสมน้ำให้เต็ม แล้วหมักทิ้งไว้ประมาณ 3 วัน จากนั้นนำน้ำสารชีวภาพประมาณ 30 - 40 ซีซี ผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

หลังจากห่อผลผ่านพ้นไปประมาณ 25 วัน ชมพู่จะมีสีแดงสด ผลใหญ่ ประมาณ 5 - 7 ผล ต่อหนึ่งกิโลกรัม เริ่มเก็บผลผลิตได้

ปกติแล้วชมพู่ "ทับทิมจันทร์" จะให้ผลผลิตปีละ 1 - 2 ครั้งเท่านั้น คือตั้งแต่เดือนตุลาคมไปจนกระทั่งถึงเดือนเมษายน เท่ากับว่าให้ผลผลิต 6 - 7 ครั้ง ต่อปีเลยทีเดียว "ถ้าจะให้ชมพู่ออกผลนอกฤดู ก็ต้องดูที่ช่วงใบ โดยปกติการออกใบจะเป็นคู่ ถ้าครบ 3 คู่ คู่ใบแรกคือใบล่างสุดเปลี่ยนจากสีแดงมาเป็นสีทองอ่อน และอีกสองคู่ซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปในส่วนยอด ยังคงเป็นสีแดงเข้มอยู่ ช่วงระยะเวลานี้ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0 - 52 - 34 จากนั้นรดน้ำวันเว้นวัน เมื่อใบมีสีเขียวเข้มขึ้นหยุดการให้น้ำ เพื่อให้สารอาหารเกิดการสะสม ผ่านพ้นไปประมาณ 40 - 50 วัน สังเกตเห็นจะมีใบอ่อนแตกขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ถึงเวลานี้ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 12 - 24 - 12 เพื่อกระตุ้นการออกดอก" คุณโอภาส กล่าวถึง การบังคับให้ออกนอกฤดู ว่าชมพู่เป็นไม้ผลที่ออกทะวายอยู่แล้วแต่ปริมาณไม่มากนักไม่คุ้มกับการลงทุน นักวิชาการต่าง ๆ จึงหาวิธีทำให้ออกนอกฤดูเพื่อหลีกเลี่ยงการออกในฤดู ซึ่งจากการติดตามผลทางวิชาการยังไม่มีวิธีที่ได้ผลดีนัก นอกจากบำรุงต้นให้สมบูรณ์เต็มที่โดยการใส่ปุ๋ยทั้งทางพื้นดินและให้ปุ๋ยทางใบพร้อมกับการตัดแต่งกิ่ง

หลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งต้นชมพูแล้ว ต้นชมพูจะสะสมอาหารไว้ที่ต้นและใบเมื่อมีอาหารเพียงพอและสภาพดินฟ้าอากาศเหมาะสม ชมพูที่จะออกดอกออกผลโดยมีช่วงที่ออกดอกดังนี้ ออกดอกเดือนตุลาคม รุ่นนี้ออกดอกไม่มากนักจะเก็บเกี่ยวผลได้ในเดือนธันวาคม ส่วนใหญ่ราคาจะดี ออกดอกเดือนพฤศจิกายน รุ่นนี้จะออกดอกทะยอยต่อจากรุ่นเดือนตุลาคม ออกดอกค่อนข้างมากจะสามารถเก็บเกี่ยวผลได้ในเดือนมกราคม ราคาไม่ค่อยดีนัก ออกดอกเดือนธันวาคม รุ่นนี้ออกดอกมากที่สุด จะเก็บเกี่ยวผลได้ในเดือนกุมภาพันธ์ ส่วนใหญ่ราคาไม่ค่อยดี เพราะจะมีผลไม้ชนิดอื่นออกมาสู่ตลาดมาก เช่น มะม่วง เงาะ ทุเรียน มังคุด และอื่น ๆ นอกจากนี้ชมพูยังสามารถออกดอกทะยอยได้ทั้งปีถ้าต้นมีความสมบูรณ์เพียงพอ แต่ดอกไม่ค่อยมาก อาจจะไม่คุ้มกับการลงทุนถ้าเกษตรกรไม่ต้องการก็ควรใช้ฮอร์โมน NAA เช่น เพลน โนฟิซันด์ ฟันอตรา 20 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ฟันที่ดอกจะทำให้ดอกที่เราไม่ต้องการร่วงได้

ชมพูสามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธีด้วยกัน การชำ เป็นการขยายพันธุ์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะสะดวกรวดเร็ว และทำได้ครั้งละมาก ๆ เหมาะสำหรับการขยายพันธุ์เพื่อจำหน่าย โดยจะตัดปลายกิ่งของชมพูยาวประมาณ 10 – 15 เซนติเมตร จุ่มฮอร์โมน NAA ที่มีขายตามท้องตลาดทั่ว ๆ ไปแล้วนำไปชำในแปลงพ่นหมอก ประมาณ 15 – 20 วัน ก็จะออกรากหลังจากนั้นนำไปชำในถุงพลาสติกที่บรรจุซีเด้าแกลบนำไปวางไว้ในที่ร่มรำไร หรือในเรือนเพาะชำอีก 25 – 30 วัน ก็นำไปจำหน่ายหรือปลูกลงได้ การตอน เป็นการขยายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งที่ได้รับความนิยมเช่นกัน แต่จะเป็นการขยายพันธุ์เพื่อนำไปปลูกเองเป็นส่วนใหญ่ เพราะไม่ต้องมีแปลงพ่นหมอกก็สามารถขยายพันธุ์ได้โดยเลือกกิ่งที่ไม่อ่อนและไม่แก่เกินไป และควั่นกิ่งจุดเชื้อเจริญออก

หุ้มด้วยกาบมะพร้าว และถุงพลาสติกมัดให้แน่นประมาณ 45 วัน ก็จะออกรากตัดกิ่งและนำไปชำในถุงพลาสติกอีกประมาณ 20 – 25 วัน ก็นำไปปลูกได้

โรคและแมลงรบกวน ก็พอมียูคือโรคแอนแทรกซ์โนส และโรคผลเน่าที่เกิดจากเชื้อรา ส่วนแมลงที่สำคัญก็ได้แก่แมลงวันผลไม้ หรือแมลงวันทองที่เรารู้จักกันดี โรคแอนแทรกซ์โนส เกิดจากเชื้อรา *Collectotrichum* sp. เชื้อจะทำลายที่ผลของชมพู โดยจะเริ่มเป็นแผลน้ำน้ำ สีน้ำตาลที่ก้นผล แล้วค่อย ๆ ขยายใหญ่ขึ้น ตรงกลางแผลจะมีรอยยุบตัวลงจากระดับเดิมเล็กน้อย ถ้าความชื้นของอากาศเหมาะสม จะมีเส้นใยของราให้เห็นหรืออาจจะเป็นผงผงสีดำอยู่ตามบริเวณแผล

เนื่องจากชมพูมีข้อจำกัดในการใช้สารเคมี เพราะถ้าใช้สารเคมีไม่ถูกต้องจะทำให้ผลชมพูร่วงหล่นมากเก็บผลผลิตไม่ได้ สารเคมีที่ใช้ได้แก่สารเคมีพวกคาร์เบนดาซินผสมสารพวกเบนโดเซม จะดีที่สุด และสามารถป้องกันโรคผลเน่าได้ด้วย โดยฉีดพร้อมกับสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้ อัตราตามคำแนะนำในฉลาก แมลงวันผลไม้ แมลงที่ทำลายชมพูที่สำคัญได้แก่ แมลงวันผลไม้ ซึ่งในประเทศไทยมีหลายชนิด แต่ที่พบมากได้แก่พวก *Bactrocera correcta* มีตัวสีดำ ขาสีดำ ขอบปีกมีสีดำ อีกชนิดหนึ่งคือพวก *Bactrocera dorsalis* มีขนาดลำตัวเล็กกว่าชนิดแรก มีความว่องไวมากกว่า สีน้ำตาลแดงทั้งลำตัวและขา ปลายปีกมีจุดเล็ก ๆ สีดำ ลักษณะการทำลายเหมือนกันคือใช้อวัยวะที่ก้นเจาะเข้าไปวางไข่ในผลชมพู เมื่อไข่ฟักตัวหนอน ตัว

หนอนจะกักกั้นภายในผลชมพูทำให้ผลเน่า และร่วงในที่สุด นอกจากนี้เมื่อผลร่วงแล้วตัวหนอนจะเจาะผลออกมาเข้าค้ำแต่ในดิน

คุณค่าทางอาหารของชมพู ในเนื้อชมพู 100 กรัม ประกอบด้วยคุณค่าทางอาหารดังนี้

พลังงาน 24 กิโลแคลอรี โปรตีน 0.5 กรัม คาร์โบไฮเดรต 5.5 กรัม แคลเซียม 2 มิลลิกรัม ฟอสฟอรัส 18 มิลลิกรัม เหล็ก 0.3 มิลลิกรัม ไวตามินซี 32 มิลลิกรัม

ชมพูเป็นไม้ผลที่มีเปลือกค่อนข้างบางทำให้ซู้ง่าย ขนส่งได้ไม่ไกลตลาดส่วนใหญ่จึงอยู่ภายในประเทศ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ส่งไปยังประเทศฮ่องกง และประเทศใกล้เคียง การรับซื้อถ้าเป็นสวนที่ปลูกชมพูมากจะมีพ่อค้าแม่ค้ามารับซื้อถึงสวน โดยนำผลชมพูไปก่อนแล้วจ่ายเงินทีหลัง แต่ถ้าเป็นพ่อค้าแม่ค้ารายย่อยจะจ่ายเงินสดเลย ถ้าเกษตรกรรายย่อยที่ปลูกไม่มากนัก เกษตรกรจะนำผลชมพูมาส่งที่ตลาดท่าทาง และตลาดบ้านลาด พ่อค้าและแม่ค้าคนกลางจะรวบรวมส่งตลาดปากคลองตลาด ตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไทกระจายสู่จังหวัดใกล้เคียงต่อไป

ต้นทุนการผลิตและรายได้จากการปลูกชมพู พื้นที่ 1 ไร่ จำนวนต้นเฉลี่ย 42 ต้น ราคาผลผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 30 บาท จุดคุ้มทุนประมาณปีที่ 3. ให้ผลผลิตประมาณ 2000 กิโลกรัม เป็นประมาณค่าใช้จ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกชมพู ประกอบไปด้วยค่า ต้นพันธุ์ - ค่าปุ๋ยเคมี-ปุ๋ยคอก - ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง - ค่าเตรียมดิน - ค่าปลูก - ค่ากำจัดศัตรูพืช - ค่าเก็บเกี่ยว - ค่าจ้างห่อ - ค่าถุงพลาสติก - ค่าตัดแต่งกิ่ง เฉลี่ย รวมต้นทุนการผลิต 8000 บาท

ทั้งนี้ไม่รวม - ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบน้ำในสวนไม้ผล - ค่าครุภัณฑ์การเกษตรและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เครื่องตัดหญ้า ฯลฯ - ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ค่าที่ดิน โรงเรือน ค่าดอกเบี้ย ค่าภาษี เป็นต้น

สำหรับราคาชมพูทับทิมจันทร์เบอร์ยอด (1) ขนส่งเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 30-90 บาท ณ ตลาดสี่มุมเมือง

<http://www.taladsummuang.com/dmma/portals/pricelistitem.aspx?id=020104021>

ราคาดังกล่าวมาถือว่าสร้างความพอใจให้กับคุณสมเกต และเกษตรกรผู้ปลูกชมพู่สายพันธุ์นี้ทุกคน ทั้งนี้คุณ โอภาสและคุณสมเกต ยังได้กล่าวอีกว่า เกษตรกรท่านใดก็ตามที่ประสบปัญหาปลูกแล้วไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หากสนใจจะปลูกชมพู่สามารถโทรศัพท์เข้ามาขอคำแนะนำหรือเข้าเยี่ยมชมสวนก็ยินดีต้อนรับเสมอ

สำหรับท่านที่สนใจ สามารถแวะเยี่ยมชมได้ที่

- สวนคุณสมเกต พหลหาญ เลขที่ 189 / 6 ม.5 ต.ธรรมศาลา อ.เมือง จ.นครปฐม หรือติดต่อได้ที่เบอร์โทรศัพท์ (034) 395-422, (034) 395-419, (01) 880-0128
- สวนคุณ โอภาส เกษตรสวนเพชร ปรุชานกลุ่มพัฒนาไม้ผลเพื่อการส่งออกของดำเนินสะดวก , รองประธานชมรมชมพู่ทองสามสี จังหวัดราชบุรี เลขที่ 80 ม.8 ต.ขุนพิทักษ์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี โทร. (032) 255-159, (032) 253-213, (01) 378-9435
- สวนคุณสังข์ ทองสามสี เลขที่ 47 ม.8 บ้านบางนางสูญ ต.วัดเพลง อ.วัดเพลง จ.ราชบุรี 70170 โทร.032-363444, 081 8561477

เอกสารเพิ่มเติม

- 1) กฤษฎา ทักษนารมย์ ผลของการใช้สารพาโคลบิวทราโซลโดยวิธีการต่าง ๆ ที่มีผลต่อผลิตผลนอกฤดูของชมพู่ทูลเกล้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ
- 2) เปรมปรี ฌ สงขลา รวมกลยุทธ์ชมพู่ พศกจิกายน 2538.
- 3) ชัย คำยใส, การทดสอบใช้วัสดุห่อผลชมพู่ ปี 2539

4) รายงานสภาพการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น (กพพ.3) ปี 2543 สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี

หรือหากท่านที่สนใจข้อมูลในรูปแบบ วีซีดี เรื่อง **ชมพู่ทับทิมจันทร์** สามารถติดต่อสั่งซื้อได้ที่ สำนักส่งเสริมและ
ฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลาดยาว จตุจักร กทม.10900 โทร 02-5792294 และ 02-9428460 ต่อ500 หรือ
<http://www.eto.ku.ac.th/media/index.html>

ฉบับหน้าจะแนะนำท่านไปดู การปลูกกาแฟอาราบิก้า ที่เชียงใหม่ ครับ